

GYOMAI UJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Negyedévre — — — — 1 pengő 80 fillér
Fél évre — — — — 3 pengő 40 fillér
Egész évre — — — — 6 pengő.

Lapzárta PÉNTEK déli 12 óra.

Megjelenik minden vasárnap reggel.

Felölős szerkesztő: WAGNER MÁRTON

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

„HUNGÁRIA“ KÖNYVNYOMDA

G y o m a, Kossuth Lajos utca 576.

Telefon: 22.

Hirdetések díjszabásai:

Egyhasábos 1 cm.-es hirdetés 20 fillér. Ötszöri hirdetésnél 10 százalék, tizszerinél 15 százalék, 1 negyedévi hirdetésnél 20 százalék és félévi hirdetés esetén 25 százalék kedvezményt adunk.

Ujévi gondolatok.

A világháború szörnyű vi-hara alapján recsegett meg a társadalom évezredek épületét, döntött nemzetek jelené és jövője felett és megszabta — úgy lehet, hogy századokra — a világ fejlődésének további irányát.

Azt hittük, hogy az új áramlat — levonva a világháború tanulságait — átmenti a mult igazi értékeit, jogi és erkölcsi javait és új ideális célok beállításával a békés haladás és megelégedettség horizontjába állítja a boldogabb élet után vágyakozó emberiséget, de csalódtunk.

A lélek szilárd meddősége, az egyén és család erkölcsi lezülése, hihetetlen anyagi romlás-kísérő következményei az új modern irányzatnak.

A béke nem szült megnyugvást és megelégedést, jattyuhajtása: a minden ideális eszményt és morális alapigazságokat arculütő radikális anyagelviség a boldogtalanság és elégtelenség forradalmi dalát adja a régi jó idők után sóvárgó milliók ajkára,

Az élet nagy problémájának megoldását a különféle világnézletek egész sorozata kísérte meg. A vélemények, cáfolatok és támadások, tapogatózások és erőszakos kísérletezések bábeli zürzavarába beleszédült az ember lelke, mely nem gyökértelen rendszereket, elvakító látszatokat, hanem határozott célt, egyenés utat, biztos irányt öhajjt. Lázás, nyugtalan éjszakájában napsugár után eseng, melytől világos lesz a lét, a szenvedés, a jövő nagy kérdése.

A tudomány, művészet, vagyon mécsese gyengén pislog, a legnagyobbszerű vívmányok csak rikoltóbbá teszik a nemesebb, jobb és boldogabb élet után vágyódó emberiség tátongó lelki sebeit.

S e koromsötétségben fel-tűnik a keleti pogányokat vezető bethlehemi csillag fénye, hogy rávilágítson a megelégedés, az öröm és boldogság ősforrására — a bethlemi jászolban fekvő isteni gyermekre. Kétezred év diadalmas történelme: a kereszténység viláगतalakító, megsemmisítő és üdvösségre vezető munkája leghitelesebb, megcáfolhatatlan tanuja annak, hogy az első Karácsony éjjelen az emberiség Megváltója, a béke Fejedelme, a lelkek Királya szállott le a Szabadítót váró bűnös földre.

Közénk jött, hogy a kétely sötét ingoványában börtökáló lelkét az erős hit és biztos remény fénycsóvjával beragyogja, alászállott, hogy örök igazságainak nemes betűit nemcsak a bölcsök koponyájába, hanem a nép egyszerű szívébe is belevesse; emberré lett, hogy a szegénység és nyomor átélésével példát adjon a türelemre és egy boldog természetfölötti élet után való főrekvésre; testvérünké lett, hogy a közös származás, életsors és végcél tiszta beállításával a kölcsönös megértés, vonzalom és szeretet láncával fűzze össze a föld bus vándorait.

Az élet ezer eseménye igazolja, de magunkon is tapasztaltuk, hogy Krisztus a legnehezebb viszonyok között is bizakodást, élő erőt tud önteni a lelkekbe s az egyedek életének megjavításával

megújítani tudja az egyedek összeségét: a beteg társadalmat is.

Az 1931. új esztendőben az elcsüggedt, nehéz sorsával viaskodó magyar milliók várják a megváltást jelentő karácsonyi csillagot. Lehet, hogy az öntudatos lelki élet magaslatain már látható az első fénysáv, de mi, akik a modern dekadencia és hitelenség mocsarában fetren-

günk, hogyan tekintenénk az erkölcsi és vallásos élet hegy-oromjaira?!

Pedig lelki reneszánsz, az ősi magyar erények ápolása, erős munka és takarékoság, puritán élet és őszinte öszszefogás nélkül — még sokáig nem dereng a hosszú, sivár magyar éjszaka s az új év nem hozza el a magyar remények valóra válását!

CSERNUS MIHÁLY
apátplebános.

Dr. Márky Barna alispán életrajza.

Vármegye új alispánjának életrajzi adatai: 1886-ban született Orosházán. Középiskoláit Orosházán, Nagyváradon és Iglón, egyetemi tanulmányait Kolozsvárott végezte, ahol 1906-ban avatták az államiudományok doktorává. Közigazgatási szolgálataiba 1907-ben lépett és három évvel később szolgabíróvá választották. A világháború kitörésekor önként jelentkezett katonai szol-

gálatra. 1915-ben orosz hadifogságba esett, honnan csak 1920 őszén tudott hazajutni. 1922-ben jegyzőnek, 1927-ben főjegyzőnek, míg most alispánnak választották meg. III emlíjük meg, amíg az alispánválasztó gyűlés tartott, dr. Márky Barna lakásán betörők jártak, kik az alispán feleségének ékszereit és készpénzt loptak el.

Az Ifjusági Vöröskereszt szeretetünnepe.

Dec. 20-án d. u. tartotta szokásos karácsonyi szeretetszolgálatát, kis ünnepség keretében, a helyb. polg. leányiskola Vöröskereszt csoportja.

Sokan nem tudnak e csoport létezéséről, egyébként sem nagy az érdeklődés iránta, pedig van és csendben dolgozik. Tagjai munkálkodnak saját lelkük kialakításán, kulturális önképzésen; készülnek az életre, hivatásuk helyes betöltésére; kimélyítik a társas élet legfőbb kellekeit: az összetartás, megértés, segíteni tudás és akarás szociális érzéseit, a caritativ szeretetet.

Mennyi melegsége a szeretetnek, heteken keresztül mennyi lélekkel telített szorgoskodása hozta létre eme igazán felemelő megnyilatkozását a gyermeki léleknek, melyben annyi báj, szépség, jóság van, csak hozzá kell segíteni az érvényesüléséhez. Mélyen megható

kedves jeleneteknek voltam tanuja küszködésünk ideje alatt. Mekkora heroizmus kell ahhoz, hogy 9—10 éves gyermek lemondjon a legkedvesebb bábujáról, félre rakja ozsonna kiflije 5 fillérjét, kocka cukrából hetenként néhány darabot, csemegéje legkedvesebb falatjait és nyujtsa a szeretet dobozába. Legtöbbnek szépen kipingált, feldíszített volt a doboza és nap-nap után boldogan szemlélte gyarapodását. Milyen kipirult ragyogással hozta fel a kis hős ajándékát a szeretet ünnepére.

A nagyobbacska leánykák már már anyáskodó szeretettel várták, javították, mosták és vasalták a ruhácskákat, hogy jó, meleg, rendes és tiszta legyen, közben mennyi boldog tervezgetés, készülődés a csoport legnagyobb napjára. Ha mindezt mások is láthatnák, tán még többen siettek volna segítségünkre és a megajándékozottak-

nak is nagyobb öröm és melegség lopódzott volna a szívükbe. Aki megfigyelte, észrevette, milyen boldog volt az a gyermekcsoport, hogy felragyogott a szeme minden szeretet csomagnak odaérkezésén ahová szánva volt. Én hiszem: az igazi, tiszta, szent öröm az övéké volt. Adtak, — de kaptak érte bőségesen. Tudom, hogy egy sem lesz közülök, aki az életben meg ne látná támaszra szolgáló embertársát, érzékellen lenne mások boldogtalansága, szerencsétlensége iránt. Nem a hála, nem az elismerés, de belső-indítás, lelkiényszer hatása alatt cselekszik a jót, meri lesz szívükben megértés, szánalom és főleg szeretet, amelyből kerül saját portájukon tulra is.

Az ajándékozásnak művészete van. Szépen, jól és jókor adni. Igazán szépen adni tán csak a gyermek tud. Ez nem lehet soha megalázó, ezt elfogadni soha nem nehéz. Az ajándékozó Megváltó is gyermek alakot ölt és ez teszi a karácsonyt oly meghitté, ez avatja igazi családi ünnepé.

És én kérem ezt az isteni Kisdedit, áldja meg kis növendékeim mindenyikét — áldja meg mindazokat, akik segítségünkre jöttek emez öröm-ünnepünkhöz, — áldja meg ártatlan kezeckéje minden áldásával, a jótét nemes érzetével és adjon mindnyájunknak még több, még nagyobb szeretetet, hogy szegény sorsüldözött, megtépdesezt magyar hazánk megérdemelhesse a sokat kért, hön ohajtott szebb és jobb jövőt.

*

Kiosztottunk: 60 kg. lisztet, 25 db. kenyeret, 15 db. kalácsot, 12 kg. szalonnát, 14 kg. cukrot, 20 pár cipőt, nagy mennyiségű ruhát, játékot és 30 csomag édesseget.

Az adományozók névsora:

Becher Rezső: 4 méter flanel, 4 pár harisnya.

Berkovics Adolf: 1 kg. szaloncukor.

Bucsek József 1 méter gyolcs.

Dr. Chrisztian Kálmánné: ruhanemű.

Feiler Ernőné: ruhanemű.

Glück Ármán: ruhanemű, cukorka, játék.

Grosz Salamon: 6 méter flanel.

Grosz Zoltán: 300 kg. tűzifa.

Hartenstein Ignácné: cukorka, füge.

Vitez dr. Haviár Gyuláné: ruhanemű, cukorkák.

Kató Lajosné: 6 kg. liszt.

Kiss Imre: mézeskalács.

Kner Izidor: 10 pengő.

Madarass Gyula igazgató: 25 kg. liszt.

Máday Aladárné: gyermekruhát, babakelengyét, játékot, cukorkát.

Mészáros Mihály babicipő.

Mosolygó Ágoston: cukorsütemény.

Dr. sarkadi Nagy Ernőné: ruhanemű.

Nőegylet: 3 pár cipő.

Nyisztor Péterné: ruhanemű.

Nyisztor Péter Vöröskereszt elnöke: 25 kg. liszt.

Oláh Lajos: 2 kg. szalonna.

Schulek Béláné: gyermekjátékok.

Dr. Tardos Gáspárné: 3 db. iskolatáskát, játékot.

Wagner Mártonné: ruhanemű.

A polg. isk. tanulók ajándékaiknak elszámolását az ünnepek utáni számban közöljük.

PÉTERMANNÉ

a csoport tanárelnöke.

Tudnivalók a népszámlálásról.

Az ünnepek után, illetve 1931. január 1-én csütörtökön indulnak el a számlálóbiztosok, hogy megkezdjék községünkben a népszámlálást. Az utasítást átnézve a közönséget érdeklő dolgokat röviden közöljük. A község... kerületekre van osztva s mindegyik számláló biztos a neki beosztott kerületekből e napon az első 10 házszámot fogja elvégezni.

Fontos dolog, hogy lehetőleg a családfő, vagy a családból olyan valaki tartózkodjon odahaza, aki mindenről felvilágosítást tud adni, mert máskülönben megakad a munka és ott a családfőt fel idézik a község házára kihallgatás végett, aminek ha pontosan nem tesz eleget, meg is büntetik. A kérdésekre mindenké a valóságnak megfelelő adatokat köteles bemondani. A számláló biztosok a hivatalos titoktartásra esküt tesznek és senkinek az adatait sem megmutatni, sem adózásra vagy más célra felhasználni nem szabad. Nagyon fontos, hogy előkészítse mindenki azokat az iratokat, amelyekre a népszámlálás alkalmával szükség van, ilyenek: mindenkinek a keresztlevele, (vagy be kell tudni mondani a születési évet, hónapot és napot.) Ha házasságkötése évét nem tudná, akkor házassági anyakönyvi kivonata. Iparosok és kereskedőknek iparigazolványa, mert a számláló lapon kitüntendő az iparigazolvány kelte és száma, mely alatt az kiadatott.

Optált vagy visszahonosított magyar állampolgároknál az erre vonatkozó igazolvány. Föld és házbirtokosokra vonatkozó pontos adatok.

A népszámlálás alkalmával 6 féle statisztikai lapot állítanak ki a számlálóbiztosok.

Mindenkiről aki 1930 december 31-én éjjélkor életben van vagy a háznál tartózkodott akár mint családtag, akár mint vendég számlálólapot.

Minden 12 éven felüli fiú gyermekről zöld másolati lapot.

Minden iparosról, minden kereskedőről színes kérdőívet. Minden 18 éven felüli férfi vagy nőről országgyűlési képviselő választói kérdőívet.

És minden házról és az abban levő lakásokról egy házi gyűjtőívet.

Mindenkinek érdeke tehát — miután az összeírást 1931. január 10-ig feltétlenül be kell fejezni, — hogy az fennakadás nélkül folyhasson és a kívánt adatokat a számláló biztosok megjelenése alkalmával rendelkezésére tudjuk bocsájtani — a bármi oknál fogva távol levőkre vonatkozóan is — mert a számlálóbiztosok senkit két részben felkeresni nem kötelesek, — és ellenes esetben nemcsak maguknak okoznak felesleges idővesztességet, de mint említettük, ez esetben a kitűzött napokon és órákban büntetés terhe mellett a község házára idézik be az illetőt a kívánt adatokkal együtt, ami elkerülhető.

Békésvármegye kertitermény kivitele.

A Máv. szegedi üzletvezető-ségének adatai szerint a szegedi kamara területéről — Bácsbodrogmegye kivételével — az 1930. év folyamán a következő gyümölcs- és főzelék-mennyiségek kerültek elszállításra.

Aigyó: 30 vagon hagyma és 2 vagon szilva. Békéscsaba: 3 vagon saláta, 49 vagon zöldpaprika és 5 vagon dinnye. Csongrád: 7 vagon saláta, 52 vagon zöldség és egyéb friss főzelék, 45 vagon zöldpaprika, 8 vagon cseresznye és meggy, 25 vagon barack, 91 vagon alma, 19 vagon szilva és 15 vagon szőlő. Csörvás: 5 vagon hagyma. Gyoma: 1 vagon

zöldpaprika. Gyula: 4 vagon salátakáposzta, 2 vagon zöldség és egyéb friss főzelék, 2 vagon paradicsom és 6 vagon dinnye. Kistelek: 51 vagon salátakáposzta, 17 vagon alma, 9 vagon szilva és 12 vagon szőlő. Orosháza: 2 vagon zöldpaprika és 14 vagon hagyma. Szarvás: 3 vagon zöldpaprika. Szentés: 32 vagon salátakáposzta, 153 vagon zöldpaprika és 3 vagon hagyma. Tótkomlós: 56 vagon hagyma. Szeged: 7 vagon salátakáposzta, 5 vagon zöldség és egyéb friss főzelék, 4 vagon zöldborsó és zöldbab, 17 vagon zöldpaprika, 49 vagon cseresznye és meggy, 47 va-

gon barack, 50 vagon alma, 5 vagon szilva, 1 vagon szőlő és 1 vagon egyéb gyümölcs. Eszerint elszállításra került összesen 545 vagon zöldség és 356 gyümölcs. Ezen mennyiség rendelési országok szerint a következőképp oszlik meg: Magyarország: zöldség 496 vagon, gyümölcs 150 vagon. Ausztria: zöldség 33 vagon, gyümölcs 81 vagon. Csehszlovákia: zöldség 2 vagon, gyümölcs 75 vagon. Németország: zöldség 12 vagon, gyümölcs 26 vagon. Egyéb külföld: zöldség 2 vagon, gyümölcs 6 vagon.

Megyegyűlés.

A decemberi megyegyűlés második napján szombaton az előző napi 400 taggal szemben csak 50 tag vett részt. E gyűlésen fogadták el a jövő évi közüti költségvetést, melyben tudunkkal Gyoma és Endrőd nem szerepelt újabb beruházásokkal vagy javításokkal. Még nem volt alkalmunk utánanézni, hogy az előző napi választó gyűlésen igazán szép számmal Gyulára utazott megyebizottsági tagjaink közül ezen a gyűlésen volt-e a két községből csak egy tagunk is, aki felszólalt és kérte volna, hogy legalább a körösladányi utat szélesítse ki, a két híd közötti szakaszt állandó burkolattal építse ki a vármegye. Szóvá kell tennünk, hogy a nép bizalmából elnyeri és vállalt újsziszégek bizony nemcsak jogokból, de köteleességekből is állanak. Tudjuk, hogy e köteleességek teljesítése idő veszteséggel és pénz kiadással jár. Akinak sem ideje, sem pénze, sem kedve nincs e tisztség betöltésére az ne vállalja, mondjon le róla, majd választunk olyan megyebizottsági tagokat, akik be is mennek a gyűlésekre és törődnek is a községeink ügyeivel a megyén.

Inséggyűlés.

December hó 20-án tartott gyűlést a vármegyei központi inségbizottság a főispán elnöklése alatt, mely gyűlésen dr. Pálka Pál főszolgabíró jelentette, hogy a segélyezéseket Gyomán és Endrődön megkezdik. Jelentette még, hogy Gyomán több család 1—2—3 hónapi ebédeltetésre vállalt szegény iskolás gyermekeket. E gyűlésen jelentették, hogy Ángyán Béla békési képviselő közbenjárására a népjóléti miniszterium a békési szegényeknek 15 rend ruhát és 15 pár cipőt, valamint Temesváry Imre szeghalmi képviselő közbenjárására a szeghalmi járás szegényeinek 40 pár cipőt és 30 öllöny ruhát küldött.

HIREK

Előfizetőinknek, olvasóinknak és munkatársainknak boldog újévet kíván a Szerkesztőség.

Előfizetési felhívás!

Amikor a Gyomai Ujság hatodik évfolyamát nyitjuk meg, hálásak vagyunk a mellettünk kitarató kedves olvasóinknak, kik támogatásukkal lehetővé teszik, hogy a lapot továbbra is fenntartsuk.

A jövőben is községünk, járásunk és egyéni ügyeink elfogulatlan hirdetői és bírálói kívánunk lenni. A napi életünkben most olyan sokszor előforduló sérelmek szószólói, a becsületes emberek támogatói, a haszontalan szédeltgők leleplezői, ostromozói leszünk ezután is. Válogatás nélkül védjük az igazságot, akár a szegény, akár a gazdag oldalán van az. Örökösünk a munkás, iparos, kereskedő, gazda és tisztviselői megbecsülés mellett, de kiméltlenül támadjuk a hatalmi visszaélést, ha bármilyen magas helyről is jön az.

Ebben a nehéz munkánkban azonban csak úgy tudunk eredményt elérni, ha erkölcsi és anyagi támogatást kapunk olvasóink részéről is.

Az utóbbi időben örvendetesen szaporodó olvasóink taborát még mindig fokozni szeretnénk, ezért január 1-től kezdődően előfizetési és hirdetési árainkat annyira mérsékeljük, hogy szerényebb jövedelmű polgártársaink is állandóan olvashassák lapunkat és azt hirdetéseikre is felhasználhassák.

Árainkat a következőleg állapítjuk meg:

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	5.20 P
Fél évre	2.60 P
Negyed évre	1.30 P

Egy lappéldány ára 10 fillér

HIRDETÉSI ÁRAINK:

5 cm. magasságig egyhasábos hirdetés:

1-szeri közlése	1.— P
2-szeri közlése	1.75 P
3-szori közlése	2.50 P
5-szöri közlése	4.— P
10-szeri közlése	7.50 P

PUBLIKÁCIÓS HIRDETÉS

25 szóig 30 fillér
minden további 5 szóig 10 fillérrel több.

ALKALMI HIRDETÉSEK:

Egyesületi vagy magán	
elszámolás soronként	0.10 P
Reklámhir soronként	0.20 P
Nyilttér	0.20 P
Eljegyzési, házassági, orvosi és más személyi hir	1.50 P
Köszönet-vagy	
gyászjelentés	1.50 P
Jótékony intézmények közérdekű hirdetéseit és a névnap megváltásokat ingyen közöljük.	

A GYOMAI UJSÁG szerkesztősége.

Helyreigazítás. „Szobalüz halálesettel“ cím alatt f. év december 14-iki számunkban hirt adtak arról, hogy december 7-én vasárnap Bárdos Józsefné házában tüz volt s a 86 éves öreg Lukács András, ki az egyik szobában tartózkodott f. hó 9-én füstmérgezés következtében meghalt. Mint utólag megállapítottuk, nevé már évek óta betegeskedett és a halottvizsgálati jegyzőkönyv adatai szerint nem a füstmérgezés, hanem szívszélhűdés következtében halt meg.

Egy cikk „Ignotus“ után. A közelmúltban jelent meg a Kner cég kiadásában Osváth Ernő hátrahagyott mondásainak gyűjteménye, melyet Conrad Ottó jelenített meg. A mű előállítását művészileg készítette el a Kner cég, amelynek munkájáról nagy elragadtatással irnak a fővárosi lapok. A könyvről, mint könyvművészeti munkáról emlékeznek meg. A többi közt a következőket írják: „Francia betűk, mik már magukban világosság, elefántcsont papíron, mi már magában melegség, minden egyes oldalnak tükre külön egész: mintha eleven lény volna, mely azzal, hogy van s olyan amilyen, elmondja azt, ami rá van nyomtatva. Nincs ebben a könyvben betű, írásjel, kikezdés, vég, sorformálás, mely ne volna kiszámított, tudatos és összehangolt s hűség, szépség és stílus érzékenység okából odatett, ahol van. Mindebben három a csoda: az, hogy ilyesmi van és meglelt általában a mi közönségtelen országunkban, hogy meg van még ma is s ilyen remeket mivel e trianoni földön s hogy ezzel itt meg lehet állni s meg lehet belőle élni. Micsoda hit, micsoda tudás, micsoda forró magabizás kell ehhez! A középkorban s a renaissancei időkben élhettek ily művész-mester emberek s mester családok“. Így írja Ignotus a Nyugat főszerkesztője. Mi tudunk egy negyedik csodáról: A Kner nyomda életéről legkevésbé a gyomaiak tudnak.

Leszállítottak egy garázdálkodó utast a vonatról. A Budapest felől érkező hajnali személyvonat kalauza panaszt tett a mezőberényi rendőrnél, hogy a vonaton egy jegy nélkül utazó dühöngő részeg utas van, aki fenyegeti az utazó közönséget. A rendőr megállapította, hogy a veszedelmes utas Balázs István monoki marhakereskedő, akit ittas állapot miatt a vonatról leszállítottak s kijózanodásáig a mezőberényi rendőrség fogdája helyezették.

Aki friss és egészséges akar lenni és nem akarja, hogy kemény legyen a széke, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „**Ferenc József**“ keserűvizet. Közkórházakban végzett orvosi megfigyelések szerint a **Ferenc József** vizet különösen gyomor-, bél- és máj-betegek használják szívesen, mert ez minden kellemetlenség nélkül biztosan hat. A **Ferenc József** keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A **gyulai törvényszék** Fischer Gyula endrői vaskezeskedő ellen elrendelte a csődöt.

Mezőberény legközelebbi vásárja január 9 és 10-én lesz.

— **Mogyoróssy Mihály** mezőberényi gazdalegényt testvérgyilkosságért másfélévi börtönre ítélték.

— **December 28-án** megalakult a „Mezőberényi Baromfitenyésztők Egyesülete“.

— **Szemelvények az aispáni jelentésből:** „Nem hagyhatom megemlítés nélkül, hogy egy községben az ősz folyamán nagyobb számú munkanélküli jelentkezett, ugyanakkor az uradalom által meghirdetett cukorrépa munkára alig jelentkeztek, úgy hogy az uradalom más községből hozatott munkásokat“.

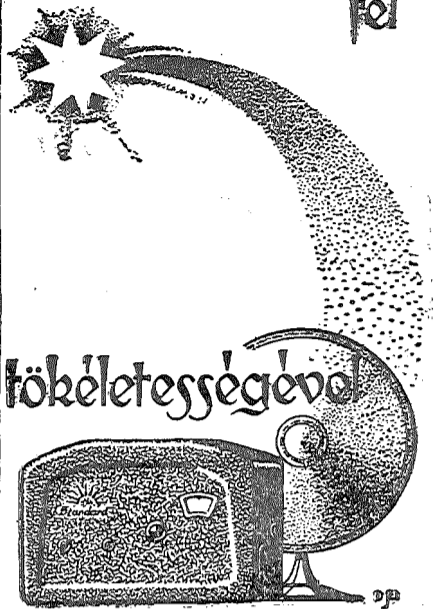
„Az állatforgalom a jelentést magában foglaló időszakban eléggé élénk volt, vasuton élő állatállapotban 1952 szarvasmarha, 259 ló, 2829 juh és 28631 sertés szállított el a vármegye területéről“.

„A gyomai Hármaskörös-híd fapallós pályaburkolatának kijavítására pedig 18 m³ új tölgyfapalló szereztelt be, melynek vasuton Gyomára való szállítása a napokban fog megtörténni“.

Hogyan ismerkedtek meg? Híres közéleti férfiak, politikusok, művészek, írók feleségei arról nyilatkoznak Tolnai Világlapja legújabb számában, hogy hogyan ismerkedtek meg férjükkel. A népszerű képeslap új száma gazdag tartalommal és 64 oldal terjedelemben jelent meg. A lap közli a „Maharadza szerelme“ című szenzációs regényt, amely a vérző indiáról szól. Ára 24 fillér. Tolnai Világlapja minden olvasója 10 pengő boltiár helyett 2 pengő 90 fillérért bérmentve megkapja Tolnai Világlexikona és Világtörténelme egy-egy díszkötésű kötetét.

Mint üstökös az égen

ugy-tűnt fel

Standard Ja

3-1 CSÖVES HÁLÓZATI RÁDIÓ!

Anyakönyvi hírek. Születtek: Forgács István, Szakálas Ambros, Oláh Mária, Guth Ferenc András, Valuska Gizella, Pelyva Piroška, H. Juhász Piroška Erzsébet Etelka, V. Kovács Erzsébet, Vataj Ilona. **Elhaltak:** Kalina Ferenc 57 éves, özv. Klein Hermanné Steiner Fáni 60 éves, Paróczai Mária 8 éves, Tóth Elekné Szakálas Etelka 21 éves, Szabó Sándor 79 éves.

A legszebb asszony is csak úgy szép, ha elegáns a toalettje, a szép toalettchez pedig nem kell sok pénz. A Párisi Divat, a legnépszerűbb magyar divatlap a legdivatosabb párisi toalettek rajzát közli és a lap olvasói ezeknek a ruháknak a szabásmintáit is megkaphatják. A Párisi Divat olvasói olcsón és divatosan öltözködnek. A gyönyörű képekkel díszített divatlap új számában számtalan toalett és kézimunka rajzát közli, de ezenkívül száz és száz jótanácsot közöl a háziasszonyokkal. Egy szám ára 1 pengő 20 fillér. Előfizetési ára negyedévre 3 pengő 50 fillér. Kiadóhivatal: Budapest, VII. Dohány-utca 12 szám.

A szegedi kamara a Társadalombiztosító adminisztrációs költségeinek csökkentését követeli.

— **A csehekkel** nem tudunk kereskedelmi szerződést kötni, így most nem vagyunk velük szerződéses viszonyban, vagyis „vámháború“ van közöttünk.

Meghülésnél
rheumatikus
fájdalmaknál:

Hogyan éljen a szivbajos ember? Szivbaj—érelmeszesedés—vérnyomás. Irta: Dr. Bodon Károly egyetemi magántanár. Novák Rudolf és Társa Budapest kiadása. Ára — A kitűnő szerző, kinek a sziv és az erek betegségeinek kezelése a specialitása, nagyon dicséretes munkát végzett, amikor e népszerű könyvet megírta. Az idősebb embereknek több mint fele szenved szivbajban és érelmeszesedésben és rengeteg ember hal meg ideje előtt, mert nem élt úgy, ahogy gyengült szive kívánta volna. Égető szükség volt tehát oly könyvre, mely az életrend minden ágára, sportolásra, dohányzásra, szesz italokra, nemi életre stb. kiterjeszkedve táplálkozásra, munkára, pihenésre, pontos és világos szabályokat állít fel. Nagy szakértelemmel állítja a szerző szembe a valódi szivbajosokat a képzeltekkel, ami rendkívül fontos dolog, hisz se szeri se száma az olyanoknak, akik szivbetegnek képzelvén magukat, sokat szenvednek felesleges módon és orvosuknak nem adván elég hitelt, előbb-utóbb lelkiismeretlen kuruzslók kezeibe esnek. — A szerző behatóan foglalkozik a magas vérnyomással és az érelmeszesedéssel korunk e két nagy rémképével és a kellő életmód ismeretével rávilágít — már amennyire ez laikusok számára irt könyvben lehetséges — azok kezelésére is. — A könyv világosan, könnyen, érthetően, mondanók élvezetesen van megírva és nagyon megnyugtatóan hat, mert az olvasó megtudja belőle, hogy a legtöbb **gyógyíthatatlannak tartott szivbaj tartósan gyógyítható.** A könyv nagyon tetszetős és olcsó kiállítására a népszerű kiadó ügyességét és áldozatkészségét dicséri.

— **Békéscsaba rendőrhatósága** ellátotta a főutcáról a teherjárművek közlekedését. Csak az ott lakókhöz járhatnak teherrel.

— **Beliczey Gézá**t újabb hat évre az O. M. G. E. alelnökévé választották.

— **Békésvármegyében** a törvényhatósági és vicinális utak hossza több mint 1000 kilométer. Ebből 1929 év végéig 349 kilométer van burkolattal kiépítve. (277 km. makadam).

Kiakarják tiltani a forgalomból a lugkövet. Csonka-magyarországon évenként ezer embert mérgez meg a lugkő, akik közül ötszázan meg is halnak. Ezért a szakemberek körében felmerült az a terv, hogy a lugkövet vonják ki a forgalomból és a kémiai gyárakat valamilyen lugkőpótló anyag készítésére és forgalombahozatalára szorítsák.

Néptanítók Lapja és Népművelési tájékoztató. A válás és közoktatásügyi miniszter közli a Vármegyei Törvényhatósági Iskolánkülső Népművelési Bizottság útján a helyi iskolánkülső népművelési bizottságokkal, egyéb népművelési szervezetekkel, intézményekkel, hogy 1931. január 1-től fogva az eddigi Néptanítók lapja: Néptanítók Lapja és Népművelési Tájékoztató címen jelenik meg és ezentul népművelési közleményeket is rendszeresen közöl. A lapot 1931. január hó 1-től kezdődően felruházza a népművelés ügykörére nézve a hivatalos közlés joghatályával. A lapot tehát a fentjelzett időponttól kezdve a törvényhatósági iskolánkülső népművelési bizottságok részéről hivatalos lapnak kell tekinteni.

— **Eleken** dr. Csepregi Imre plébános és vitéz Zsák Antal igazgató-tanító indítványára a gazdák löbb mint száz külterületi szegény iskolás gyermekét házaiknál naponta ebéddel látják el.

Kilóra mérik ezentul a tojást? A tojáskereskedő érdekeltségek azzal a kéréssel fordultak a kereskedelmi miniszterhez, hogy rendelje el a tojáskereskedelemben a kilogram sulymérték használatát az eddigi darabszámítás helyett. Értesülésünk szerint a földművelésügyi minisztérium is foglalkozik ezzel a tervvel és a tojás márkázásának bevezetésével egyidejűleg tartanak szükségesnek a sulymértékre való áttérést.

— **Érdekes kísérletek a rádión.** A bécsi és müncheni rádió közös programot adtak. Bécsben egy művésznő énekelt és Münchenből kísérték zongorán. Ezt a számot párjelenet követte, amelynek férfiszereplője Münchenben, hölgyszereplője Bécsben beszélt. A közreműködő művészek fejhallgatón hallgatták partnerük játékát.

Nagykőrös hízalótelepén százezer csirke hízik. A nagykőrösi baromfigyűjtő és hízalótelepeken mintegy ezer embernek adnak kenyeret. A kőrösi hízalótelepeken százezer csirke hízik, melyből naponként tízezeret vágnak le. Angliába, a mostani karácsonyi pulykaexport idején, naponként négyezer pulykát szállítanak Nagykőrösről.

Öngyilkosság. Szabó Sándor 79 éves gyomai lakos december hó 23-án éjjel felakasztotta magát. Irást nem hagyott hátra. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Hilár bácsi mesél.

Deresztő hideg van. A vakító fényvel tündöklő hó most alig fehérlik, ráfeküdt az esti sötétség. Bent a barakban pislognak a lámpák, ropog a tűz, a felső priccs szélén pedig egy negyven év körüli fekete Kossuth szakálas férfi, Csolnacos Hilár ül. Ideges rángatózással lóbálja az egyik lábát, a másikat maga alá huzva, ujjai közt sodorja mahorka cigarettáját s közben figyelmesen széjjel néz a köréje gyülekezett fogoly bajtársai felett és magában számlálálja a ma esti esedékes mahorkák számát. U. i. Hilár bácsi odahaza műszaki mérnök és mintilyent, respektálják itt az orosz irodán is, nem hajlíják munkára, de nem is keres egy veszekedett kopeket sem, mégis, hogy dohányja legyen, esténként fogoly társainak mesélni szokott, fejenként egy mahorkáért, (apróra vágott dohány kóro) így aztán összegyűl Hilár bácsinak annyi mahorkája, hogyha egy kicsit kevesebbet dohányozna, el is adhatna belőle. A mellette ülő egyik fogoly társa, egy csupasz képű bosnyák gyerek, tiszteletteljesen gyufát gyújt neki, egy-két mély szippantás, aztán Hilár bácsi mesélni kezd:

Odahaza a mi fővárosunk egyik színházában, az első felvonás fináléjának a végén, mint valami hirtelen kerekedett bős vihar, oly hatalmas erővel harsog a zene, majd a nagy hangzavarból szeliden, lágyan kibontakozik egy nő és egy férfi kellemesen csengő duettje. A zene gyorsabb ütemére aztán egy ügyesen beállított táncsal ellejtenek a kulisszák mögé. A közönség tapsviharára kidugják maszkírozott fejüket, bókolnak jobbra-balra, aztán a nehéz plüssfüggöny leesik és a nézőtéren kigyulnak a lámpák.

Az első emelet egyik páholyában egy szép szőke haju, mosolygós arcú, nagyon elegáns fiatal asszonyka figyelmeztetően a beszélgetésnek indult közönséget. Férje ebben a pillanatban hagyta el a páholyt. Most azonban újra nyílik a páholy ajtaja és egy nyúlók, napbarnított, fiatal ember lép be rajta, udvariasan meghajlja magát, szúrós tekintetét a szép szőke asszony szeliden kéklő szemének szegzi — Nagyságos asszonyom engedje meg, hogy bemutatkozzam, Benő Bálint bankár vagyok Braziliából — az asszonyka ijedten és zavartan néz rá — igenis nagyságos

asszonyom egészen jól felszett érteni, én Benő Bálint bankár vagyok Braziliából és nem az a sikkasztó szélhámos, akivel kegyed ezelőtt hat héttel megesküdtél, aki most a büffében issza a sörét és szivja a szivarját, mitsem sejtve, hogy a kezeim közé került és bármely pillanatban letartóztathatom. Bocsásson meg nagyságos asszonyom, de kénytelen vagyok — bármennyire is fájjon ez önnek, — a legösszintebben és a legrövidebben tájékoztatni erről a szélhámos gazemberről, aki kegyedet is éppen úgy becsapta, mint ahogy engem meglopott és becsapott.

Ezelőtt négy évvel került ki hozzám ez a gazember, nagyon jó ajánló levelekkel felszerelve. Én mint honfitársnak végtelenül megörültem és rögtön alkalmaztam, sőt már a második évben vezetőszerpéhez is juttattam. Ez a gazember azonban arra használta fel bizalmamat, hogy egy alkalmas időben a legraffináltabb manipulációval magához kaparlotta a bank egész pénzkészletét az én irományaimmal együtt és megszökött. Én utána vettem magam két detektívvél, végig üldöztük egész Amerikán, Európán keresztül be Kisázsiaiba, míg aztán Egyiptomban ezelőtt egy évvel teljesen nyoma veszett. Ezen sikertelen hajszám után én visszamentem Braziliába s igyekeztem a rajtam esett csorbát helyrehozni. Most aztán a magándetektívjeimtől értesítést kaptam, hogy az én sikkasztóm itthon van Pesten, meg-nősült és élvezzi az élet összes örömeit, amit az én pénzemmel szerzett meg. Méltóztassék csak egész nyugodtan végig hallgatni, rögtön befejezem.

— Nagyságos asszonyom! Mivel kegyed törvény szerint Benő Bálintné, Benő Bálint pedig én vagyok, eszerint tehát kegyed az én törvényes és hites feleségem és mint ilyent arra kérem, jöjjön velem, az autóm lent vár beuntünk a kijáratnál, elviszem Braziliába az én otthonomba, ahol egy pazar fényüzéssel berendezett palota és a legnagyobb boldogság várja. Méltóztassék ide nézni, itt a zsebóráim, pontosan egy perc gondolkozási időt adok: velem jön-e a törvényes és hites férjével és azonnal elhagyjuk a páholyt. De hogy semmi néven nevezendő kellemetlensége ne legyen, ezt a gazembert futni hagyjuk. Figyelmeztetnem kell azonban, hogy ellenkező esetben, vagyis ha nem az én ja-

yamra döntene, úgy ezt a szélhámost lefogatom és így kegyed is a legnagyobb kellemetlenségbe kerül. Asszonyom tessék nézni az órát, eltelt az egy perc, kérem nyilatkozzék!

— A szép szőke asszonykának szeliden kéklő szeméből megindulnak a könnyek, a mosolygós arcra színeket játszó hideg félelem ül, majd síró görcsök között kinyögte

valahogy: „Önnel megyek“.

— Nagyon köszönöm nagyságos asszonyom, de a kegyed férje igazán a legderekabb ember a világon, ő az igazi Benő Bálint, meg tetszik nekem bocsátani, de én csak a felvonás közti tíz percet akartam egy kis izgalmas szórakozással eltölteni, ajánlom magamat.

B. Gábor.

Dr. Vogel Károlyné Dr. Seffer Erzsébet folyó évi október hó 29-én az Egyetértés Olvasóköriben megtartott egészségügyi szabadelőadása.

Igen liszti hallgatóság! Mai előadásomban *egynéhány fertőző betegségről, azok okozójáról, terjedési módjáról s az azok ellen való védekezésről* fogok néhány hasznos szót elmondani. Tekintetbe véve azt, hogy Magyarországon minden negyedik ember halálát fertőző betegség okozza, fontos, hogy mindenki iparkodjék a fertőző betegségek lényegével megismerkedni. Fertőző vagy ragadós betegségeknek azért hívjuk ezeket, mert mintegy ráragadnak a betegről az egészséges emberre, sőt nemcsak a betegről közvetlenül, hanem a beteg környezetében levő tárgyairól, állatokról, sőt néha maga a betegszoba levegője is fertőzött. Köztudomású dolog, hogy a fertőző betegségek egy nagyrészt bizonyos, a növényvilágba tartozó, szabadszemmel nem látható apró lények okozzák, melyeket *baktériumoknak* nevezünk. Hogy fogalmat alkothassunk ezen szervezetek parányi voltáról, megemlítem, hogy 250 millió nagyobb fajta baktérium együttes súlya egy milligramm. Ezek az apró szervezetek nyelással vagy belégzéssel az ember szervezetébe jutva, részben testükkel, részben a testükből termelt méreggel súlyos, néha halálos megbetegedést okoznak. Sajátságuk, hogy nekik kedvező viszonyok közt pld. sötét és nedves lakásban rendkívül gyorsan elszaporodnak és sokáig megtartják fertőző képességüket. Az említett módon az ember szervezetébe jutva, — felülve, hogy fogékonysága van az illetőnek a betegséggel szemben, — ott elszaporodnak és eleinte általános rossz közérzet jelei mutatkoznak. Ilyénkor szokja az aggódozó anya orvosának azt mondani, hogy gyermekében lappang valami. Mi orvosok is a fertőző betegségeknek ezt az időszakát *lappangási időszaknak* nevezzük. Ezen időszak az

egyes fertőző betegségeknek különböző: pld. kanyarónál 9—11 nap, himlőnél 13 nap, ritkán kevesebb, bárányhimlőnél 14—20 nap, vörhenynél 1—10 nap. Ugy kell ezt érteni, hogy pld. aki ma himlővel fertőződik, az kb. 13 nap múlva lesz himlős. A lappangási időszak jelenségei: sápadtság, bágyadtság, fejfájás, tagfájdalmak, étvágytalanság, hányás, hasmenés, szivdobogás, kedélyhullámlás, nyomtalan álom, kisebb gyermekeknek feltűnő dacosság. A gondos anyát ezek a tünetek már arra készítik, hogy gyermekét a következő napokon tüzetesebben megfigyelje. Párszóval rámutatok néhány fontosabb fertőző betegség kezdeti szakaszának jelenségeire. Influenza és ifuszt gyakran kezdődik heves fejfájással, gerinc és végtagfájdalmakkal. Hólyagoshimlő kitörését heves deréktáji fájdalmak előzik meg, diftéria és vörheny gyakran kezdődik émelygéssel és hányással, kisebb gyermekeknek a diftéria néha feltűnő köldöktáji fájás előzi meg. Minden fertőző betegségnek kísérő tünete a kisebb vagy nagyobb láz, azonban a láznak az egyes fertőző betegségeknek való viselkedése nem tartozik jelen előadásom keretébe. A kanyaró és vörheny, bárányhimlő, himlő, hasifuszt, kiütéses tifuszt, kiütéssel járó megbetegedések. Vannak aztán betegségek, melyek nem járnak kiütéssel és mégis éppen olyan ragadósak, pld. a torokgyík és szamárköhögés. A fertőző betegségek elején — különösen a kiütéssel járóknál — piros és fájdalmas a beteg torka, mert a kiütés mielőtt a bőrön jelenik meg, előbb a nyálkahártyákat, első sorban a száj nyálkahártyáját lepi el. Kizárólag az orvos feladata ilyenkor eldönteni, hogy kanyaró, vörheny, torokgyík, vagy pedig egyszerű mandula gyul-

adás kezdetét jelenti-e a torokfájás. Az anyagondosságát bizonyítja, hogy úgy szoktalja gyermekét, hogy az mindenkor minden ellenkezés nélkül megmutassa torkát. Nagy jelentőségű gyermekeknek a torokvizsgálat, mert különösen a diftéria ez a gyilkos betegség, ha idejében fel nem ismerik, bizony sok áldozatot szed az apróságok közül. A kanyarónál a kiütést jóval megelőzi a gyakori tüszentés, a szemek könnyezése, izgatott, száraz köhögés, mely néha valósággal ugatóvá válik. A szamárköhögés sem kezdődik mindjárt rohamokkal, hanem csak izgatott köhögéssel, ugyisintén a gégekrupp vagy torokgyík is így kezdődik. *Egyik másik fertőző betegség nem csak a lappangási szakban és a virágzó kiütés idején ragadós, hanem olyankor is, mikor már a kiütésből semmi sem látszik, csak a bőr hámlása emlékeztet rá.* Így pld. a vörhenyes beteg a hámlás időszakában rendkívül fertőző. A fertőző beteg környezetében élő egészségeseket csak úgy óvhajjuk meg, ha a beteget idejében *elkülönítjük*, mert mint tudjuk, a betegnek fertőző lehet a köpete, a hányadéka, az ürüleke, vizelete, sőt mint már említettem gyakran, a levegő is fertőző csírákkal telített. *Minél korábban történik az elkülönítés, természetesen annál eredményesebb. Az elkülönítésen kívül a járvány megakadályozására leghathatósabb fegyverünk a fertőtlenítés,* még pedig a beteg váladékainak, szennyes fehérneműjének, a környezetében levő tárgyak fertőtlenítése. A beteg ápolónak pedig saját magával szembeni kötelessége is, hogy kezét minél gyakrabban moss szappannal és száját sűrűn öblögesse fertőtlenítő folyadékkal.

Az orvostudomány kimutatta, hogy a *féreg, rovarok és egyéb kártékony állatok* nagy szerepet játszanak a fertőző betegségek terjesztésében, sőt előidézésében is. Tudjuk pld. hogy a féreg megmásszák az emberi váladékot, mely így rájuk tapad, vagy felfalják azt, vagy a beteg embert megcsipve, annak fertőzött vérével magukba szívják, aztán tovább viszik a csírákat ételreinkre, használata tárgyainkra stb. Számtalanszor látjuk, hogy a légy az istállóból, pöcegödörrel, trágyadombból egyenesen konyhámba száll. Ezért nem véletlen, hogy a kolera, hasifuszt, vérhas, csecsemők bélhurutja a legyek szaporodása idejében, tehát tavasszal és nyáron a leggyakoribb. *A légy testén nagytóval megtalálták a kolera, hasifuszt,*

vérhas, visszatérő láz, lépfene és tüdővész fertőző csírát. Az Afrikában duló nálunk igen ritkán előforduló álomkórt is egy légyfajta közvetíti. *A ruhatetű,* amely csak éhsége csilapítására keresi fel az embert, igen veszedelmes, mert a kiütéses tifuszt terjeszti. A szunyogok közül az ugynevezett *foltos szárnyú szunyog* csipésével a váltólázat terjeszti. A bolhák közül pedig a *patkány bolhája* a pesis ragályának közvetítője.

A férgek elleni védekezés alapja kizárólag a *tisztaság.* A testi tisztaság, a lakás tisztasága, világossága és jól szellőzöttsége. A ragályt terjesztő kártékony állatok közt jelentékeny helyet foglalnak el az ugynevezett *elősködő állatok,* melyek — miként az emberek közt is sokan — kerülnek a becsületes, fáradtságos munkát, befurakodnak mindenová, ahol fáradtság nélkül lehet szerezni, vagy lakmározni. Az egyik terjeszti a betegséget, mint például a szunyog, ruhatetű, bolha, gazdájának tápanyagát fogyasztva, a másik vérével szivja el, vagy vörös vérsejtjeit pusztítja és egyesek mozgásaikkal, vándorlásaikkal okoznak a szervezetben sok kellemetlenséget. Ezen csoportba tartoznak az ember vörös vérsejtjeiben lakó és azokat pusztító apró elősködők, melyek a váltólázat okozzák és melyeket — mint már említettem — bizonyos szunyogfajta olt az emberbe. Az elősködők különböző nagyságúak és alakúak. Meglehetősen gyakori betegség okozó a *galandféreg,* vagy *köznyelven pántlikagilisztá.* Pántlikagilisztát úgy kaphat az ember, ha megeszi olyan sertésnek, vagy marhának a húsát, amelyben borsókák vannak és ezek a borsókák fejlődnek ki az emberben pántlikagilisztává. Ugy értsük ezt, hogy a galandféreg petéjével megfertőzött állatban fejlődik ki a borsóka és a borsókával fertőzött ember belében a galandféreg, mely nyolc-tíz méter hosszúságúra is megnőhet. *A májmételyt* beteg sertés húsának fogyasztása idézi elő. Az emberre legveszedelmesebb a *kutya galandféreg,* mely a kutya belében néha százával található. Alig pár mm. hosszú és ha az ember ilyen kutya által megfertőződik, akkor kifejlődik szervezetében a galandféreg borsókája, mely az ember májában, vagy tüdejében néha emberfej nagyságúra is megnőve életveszélyes megbetegedést okozhat. Ebbe a csoportba tartoznak az ugynevezett *trichinák* is, melyek olyan sertés-hussal juthatnak az ember

szervezetébe, melyben az izmok közt ugynevezett izomtrichinák vannak. Az *orsógiliszta*, mely husz-negyven centiméterre nő meg, igen elterjedt, különösen gyermekeknél és leggyakrabban ősszel fordul elő, ami arra vall, hogy a fertőzés nyáron történik, mert ennyi idő kell az orsógiliszta kifejlődéséhez. Rendes helye a vékonybél, de néha más szervekbe is elvándorol és sok zavart és kellemetlenséget okoz. Az emberben rendszeren csak néhány orsógiliszta van, de elmebeteggekben, kik nem képesek magukat tisztán tartani, néha százánál is több. Jól ismert az apró *kukacgiliszta*, mert alig van ember, akiben nem lakott volna. Különösen gyermekek szenvednek tőle.

Amikor az ember egészségének védelméről van szó, ismernünk kell az említetteken kívül azokat az egyéb fertőző állatbetegségeket, melyek egészségünket veszélyeztethetik. Ezek közt első helyen kell említenem a *tuberkulózist*. Azt az alakját, mely a legtöbb áldozatot szedi, a tüdővést, főleg beteg embertől kapja az egészséges ember, de a másik alakját, mely skrofulózis neve alatt ismeretes a nyirokmirigyek, csontok és ízületek hosszadalmas gennyedésében nyilvánul, többnyire beteg tehenek tejének fogyasztása okozza. A szarvasmarhák közt a tuberkulózis vagy gümőkór nagyon elterjedt és így rengeteg fertőzött tej kerül piacra. A budapesti piacon egy alkalommal a megvizsgált tejek tizenhárom százalékát találták gümöbaciussal fertőzöttnek. Egyetlen védekezésünk az eselleg fertőzött tejjel szemben a tej felforralása. Az embert más gümőkóros állatok is veszélyeztetik, így a kutyák, macskák, szobai diszmadarak, melyek a lakásban élve a tüdőbajos ember köpetét felszedik és ettől megbetegedve a maguk kóros váladékával viszont a velük érintkező embert fertőzik meg. A *veszettség* ragályát veszett kutya, vagy macska olthatja belénk, ilyen esetekben ne mulasszuk el, hogy azonnali védőtét adassunk magunknak. Ugyancsak kutyák terjesztik a már említett rendkívül veszedelmes galandféreg fajtát, ezért nagyon vigyázzunk arra, hogy a gyermek kezét gondosan megmossuk, ha előzőleg kutyával játszott. Szólfam már a sertés és a marha galandférgéről, valamint a sertés trichinájáról. Ezen betegségekkel szemben részben a köztvágóhidakon végzett hatósági husvizsgálat véd meg bennün-

ket, részben ajánlatos minden husfélét fogyasztás előtt jól megfőzni, vagy megsütni. A *husmérgezés*, vagy *kolbászmérgezés* neve alatt ismeri gyakori megbetegedések onnan erednek, hogy a hus beteg állatoktól származik, vagy eredetileg kifogástalan volt ugyan, de elfogyasztás előtt beszennyeződött és meleg helyen állva a kórokozó csírák elszaporodtak benne és veszedelmes mérgeket termeltek. Lépfenés állat husától *lépfenét* is kaphat az ember, de a betegséget a beteg állattal való érintkezés is okozhatja, ha az ember bőre sérült és ebbe a sérülésbe jut bele a lépfene okozója. Ilyenkor a fertőzés helyén pokolvar keletkezik, mely gyors orvosi beavatkozásra rendszerint meggyógyul ugyan, de elhanyagolás esetén általános vérmérgezéssel hálált okozhat. A nyáron néha járványos *száj és körömfájást* a beteg teheny nyers tejének fogyasztása útján szerzi az ember. Különösen a fiatalokat veszélyezteti ez a betegség, mely súlyos száj és torokgyulladás okoz, azonkívül a kézen és lábon hólyagos kiütés támadhat. Védekezni ellene csak a tej felforralásával lehet. Ismeretes a *lovak takonykórja* és a *sertésorbánc* ragálya, mely az emberre szintén áttérjedhet. Ezenkívül *rühesség*, *kosz* és *egyébb bőrbajai az állatoknak* is megfertőzhetik az embert. Ezen felsorolt példák arra intenek, hogy gondozzuk és tartjuk tisztán állatainkat és a velük való érintkezésben és a tőlük származó táplálékok fogyasztásában legyünk óvatosak.

Igen tisztelt Hallgatóság! Ha előadásom kapcsán a fertőző betegségekkel szemben való védekezésért a fokozott tisztaságot és óvatosságot válsztják életmódjunktban irányelvül, úgy előadásommal céloimat elértem.

Ezuttal is hálás köszönetet mondunk dr. Vogelné Ónagyságának, kérésünkre a szabadelőadását írásba foglalva lekölzlésre rendelkezésünkre bocsátotta.

SZERKESZTŐ.

Endrődi Olvasóink!

A „Gyomai Ujság” Endrődön: özv. Hrabovszki Lajosné, Keresztény Fogy. Szövetkezet, Sámuel Sándor, Forgács Mátyás trafik üzletében kapható, ahol lapunk számára hirdetések is felvételnek.

A lopás.

Az erkölcsi törvénytől való eltéréseket hibának nevezzük. Magával hozza az ember az életbe a bűnre, a rosszra való hajlamot, melyek egész életén át elkísérik és akarataira, annak irányára nagy befolyással vannak. Ha azt akarjuk, hogy lehetőleg elkerüljük ezen emberi hibákat, szükséges már korán, a kisgyermeki korban figyelni és vigyázni azoknak ébredését és keletkezését, azoknak előjeleit és okos, céltudatos nevelési eljárásokkal irányítani, vezetni, rendszeres mederbe utat szabni a gyermek akaratának, fejlődő értelmének és érzelmeinek.

Természetes, emberi fogyasztások vannak mindnyájunkban, melyeknek forrása az ember természetében rejlik.

Ez alkalommal röviden rá akarok mutatni egy, a mai korban oly nagyon elharapózott bűnre, amely ma falun és városban nagyon el van terjedve. Ez a bűn: *a lopás*.

A szerzési vágy, a szerzési ösztön kielégítését célozza a lopás. Minél inkább csökken a becsületérzés, a tisztességtudás, a józan munkásság iránti kedv, az egyszerű, mértékletes életmód a mai idők gyermekeinél, annál inkább szaporodnak a tolvajlások, a lopások.

Mások jogai és mások tulajdonának tisztelgésben tartása az igazságszeretet voltaképpen, amelynek lelkiünkben való ápolása képessé tesz bennünket a jogérzet felfogására és annak követésére az életben.

A törvény tiltja a mások jogainak megsértését. Egyéni szabadságát a társadalomban csak úgy használhatja, azzal úgy élhet az ember, ha senkit jogában nem sért és emberfársainak tulajdona, javai, birtoka ellen nem tör.

A jogérzet csak olyan emberben él, akinek tiszta fogalma van az enyém és tiedről. Amit nem akarunk, hogy mások cselekedjenek velünk, mi se tegyük azt másokkal.

Általános napjainkban a panasz, hogy a mások vagyona, tulajdona ellen elkövetett tolvajlások, lopások mennyire gyakoriak mindenütt. A lelkiismeretes, tisztességes, becsületes dologgal, munkával, kitarással és józan takarékossgal való gazdagodás, vagyonszerzés egyenes és biztos útjáról ma már mindig többen és többen letérnek. A hirtelen és munkanélküli gazdagodás, boldogulás féktelen indulata, ösztöne és vágya e szerencsétleneket a sikkasztás, tolvajlás,

lopás bűnére ragadja és sodorja.

Az igazságszolgáltatás ezen törvénytörőket üldözi és bünteti. Ez kötelessége is az államnak, mert a rend és a békes munkálkodás lehetősége ezt megkívánja. A zavartalan, nyugodt biztonságban dolgozó polgárokat munkájok gyümölcsétől megfosztani nem engedheti az államhatalom.

A becsületesség utja a legbiztosabb. Midőn saját magunkat tisztelgésben tartjuk és emberi méltóságunkat bűnrel nem engedjük bemocskolni; midőn embertársaink iránti tisztelgés bennünk és ez vezet mindenkori életünkben; akkor járunk a becsület útján.

Midőn a vallás, a hit parancsainak és az állam törvényeinek engedelmeskedünk, a becsületesség, az erkölcsösség tisztelgését érdemlő harcosai vagyunk.

A lelkiismeretlen ember, aki a más javaira, vagyonára, pénzére éhes, az nem gondol embertársaira, hanem csak a maga előnyére és hasznára, amely parancsol neki és viszi a rablás, a lopás bűnére.

Az igazán becsületes ember nem a büntetéstől való félelemből nem nyúl a mások pénzéhez, jószágához, hanem azért, mert a saját tiszta lelkiismerete azt úgy kívánja.

Az ilyen ember nem másnak, hanem önmagának becsületes, a lelkiismerete megelégedett az ő tetteivel.

Ez a magunkért való becsületesség megszerzi a mások megbecsülését, tisztelgését és szeretetét is, amelyekre az embernek feltétlenül nagy szüksége van az életben.

SZÓKE FERENC
ref. ig. tanító.

Mit hozott a Jézuska?

A *gyomaihatárban levő „Nyulak Szakszervezete” a helyi vadászok egynémelyikének a következő ajándékokkal kedveskedett karácsony estéjén:*

Két ígéretben nem fukar tag olyan szérumot kapott, melytől az ígért birkák szaporodnak.

A vadászmeister aranysegélyű figyelmeztetést kapott: Vigyázzon, hogy a társasétkezéseknél ne legyen a bor olajos.

Az egyik tag fájdalomcsillapító nyúlhájat kapott a „beletörődésre”, ha a társasvacsorákon Ónagyságék ezután is otthon vacsoráznak.

Egyik tag reformált naptárt kapott, melyben a társasvadászatok mindig szabadnapra esnek.

Egyik tag olyan szótárt kapott, melyben a „befelé” szó törölve van.

Három tagnak az öz-társadalom átiratát kézbesítették, melyben több kiméletet kérnek az öznök iránt.

Egyik tag keretes pápaszemet kapott, mellyel teljes biztonsággal lehet a nyulat a foxitól megkülönböztetni.

A „Szombatosok” legifjabb tagja egy zsebbenhordozható szeszmérőt kapott Egerből, melyet csak első látogatási alkalmakkor szabad használni.

Utolsónak egy vadászmergekből font „kör” mintát nyújtottak át az elnökségnek, mely körvadászatok alkalmával — a gyengébbekre és zsákosokra való tekintettel — nélkülözhetetlen. Nincs többé kopasz fej! Nincs többé elrontott kör! Nincs többé harag!

Drágább lesz a tűzifa. A tűzifa vámját mázsánként 58 fillérral felemelte a kormány.

— Eddig 90 vagon külföldi gyümölcs érkezett Pestre.

Alakuló közgyűlés. Gyoma község képviselőtestülete dr. Pálka Pál főszolgabíró elnöklete alatt 27-én 9 órakor tartotta meg alakuló közgyűlését, melyen az ujonnan behívott virilis és ujonnan választott tagok a régi tagokkal együtt majdnem teljes számmal jelentek meg. Répás Pál hosszabb beszédet intézett az új képviselőtestülethez, melynek a lényege az volt, hogy az egyes társadalmi osztályok összefogva építeni-, széthuzva pedig rombolni fognak.

— Az 1931-ik évben a tenyészállatvásárt március 20-tól 25-ig tartják meg.

— 12 és félszázalékkal leszállítják a képviselők fizetését.

— 67 pirosbetűs ünnep lesz a jövő esztendőben.

— Arad magyarsága meleg ünneplésben részesítette dr. Barabás Bélát 75-ik születésnapja alkalmával.

— gróf Somssich László OMGE elnök beszédéből: „A mai súlyos válság egyetlen megoldása a nemzetközi gazdasági megértés és összefogás.

SZENZÁCIÓ!

SZENZÁCIÓ!

A Hangya újabb árleszállításai!

Aki még tegnap nem akart tudomást venni arról, hogy a **közszükségleti elsőrendű fogyasztási cikkeknek az árletörését** a Hangya indította meg és **folytatja** ezután is tervszerűen, annak ma már be kell látni, hogy a mai nehéz háztartási gondok eddig okozott ráncáiból egy-párat már is letörölt a Hangya. **A Hangya nem végez fél munkát: Megyünk tovább az árletörésben és semmi áldozatot nem kimélve megállás nélkül megyünk az árainkkal lefelé.**

A multkor hirdetett cikkeken kívül **1 liter petróleum** árát 36 fillérről **30 fillérré**, **1 KILO MÁK** árát 120—180 fillérről **100 FILLÉRRE** és **1 liter tiszta borpárlatot 480 fillérré szállítottuk le.**

Tervünk volna még a cukor árát is leszállítani, ezt azonban csak a **T. Közönség** hathatósabb támogatása után tehetjük meg.

A leszállított áraink a következők:

1 kg darált és kósó	—	—	—	38 fillér
1 kg rizskása	—	—	—	58 fillér
1 kg köleskása	—	—	—	30 fillér
1 kg lencse	—	—	—	38 fillér
1 kg bab	—	—	—	38 fillér
1 kg méz	—	—	—	150 fillér
1 liter rum	—	—	—	280 fillér
1 liter seprópálinka	—	—	—	280 fillér
1 liter törköly	—	—	—	350 fillér
1 liter bor	—	—	—	60 fillér
1 csomag élesztő (viszont eladóknak is)	—	—	—	70 fillér
2 deka élesztő	—	—	—	3 fillér
1 csomag gyufa	—	—	—	52 fillér
1 zsák csabai korpá (50 kg-os zsákban)	—	—	—	450 fillér
1 zsák takarmányliszt (70 kg-ként)	—	—	—	735 fillér
1 liter petroléum	—	—	—	30 fillér
1 kiló mák	—	—	—	100 fillér
1 liter tiszta borpárlat	—	—	—	480 fillér

Ezek az áraink nem beszélnek, hanem messzehangzóan ordítanak.

Siessen a Hangyába és segítse elő a további árleszállításainkat.

Ujév napján minden vevőnknek ingyen-naptárt adunk.

Hangya Vezetősége.

Az „Apolló” filmszínház műsora

1930 évi december hó 28-án vasárnap,
HARRY PIEL szenzációs filmje

Az éjféli utas

bűnügyi történet 10 felvonásban.

Rendezte: Harry Piel.

Főszereplők: Harry Piel, Albert Paulig és Betty Bird.

Uj ötletek, frappáns beállítás, izgalmas cselekmény.

Ezenkívül kitűnő kiegészítő műsor.

Előadások kezdete 4, 6 és 8 órakor.

Rendes helyárak.

UJÉV NAPJÁN NAGY MŰSOR.

A Békésmegyei Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

gyomai fiókja (ezelőtt Gyomai Takarékpénztár-Nagytakaréék)
és endrődi fiókja (ezelőtt Endrődi Népbank R.-T.)

váltókölcsönöket ház és földingatlanra bekebelezés mellett, vagy személyi hitelek kezességgel bármily összeg és a forgalmi érték legmagasabb százaléka erejéig a legelőnyösebb feltételek és kamatláb mellett folyósítanak. Másutt fennálló drágább kamatozású kölcsönöket konvertálnak és az ezzel kapcsolatos törléseket illetve kikebelezéseket díjtalanul eszközlik. A bekebelezési költséget méltányosan és a legminimálisabb összegben számítják fel.

Akinek tehát kölcsönre van szüksége, vagy akinek már magasabb kamatozású kölcsöne van és ezt saját érdekében olcsóbb kamatozású kölcsönre konvertálni óhajtja, keresse fel az intézetek üzlethelységeit, ahol a szükséges felvilágosításokat a legnagyobb készséggel megkapja anélkül, hogy a felvilágosítás-kérés az érdeklődőt bármire is kötelezné.

Mindennemü bankári megbízást vállalnak és azokat azonnal a legelőnyösebb feltételek mellett teljesítik.

Betéteket a legmagasabb kamatozás mellett gyümölcsöztetnek.

Legolcsóbban és gyorsan folyósít kölcsönöket a Bácsy és Társai Bankháza Gyoma.

Minden igényeknek megfelelő fehérmű varrást vállalok. Házakhoz, sőt vidékre is megyek. Gyönyörű monogramot, kéziassurt, cakkozást, gomblyukat készítek. Ugyanott plissirozást és géphimzést vállalunk.

SVÉD ELLA

GYOMA, Selyem utca 407.

Közgazdaság.

Gabonapiaci jelentés.

A belföldi terménypiacokon a buza kínálat túlságosan megcsappant. Kis kínálat mellett a forgalom is szűk keretek között mozog. Cseh vámháboru tovább tart, miért is a szóbanforgó országba kivitelünk teljesen szünetel. Ausztria igen kevés csak kimondottan egész nagy siker tartalmu búzát keres és vesz fel, miért is az export állás itt is szűk keretek között mozog.

Az elmúlt héten a buza piacunkon P 11.60—12.40 között mozgott.

Sertés piac. Az e heti budapesti felhozatal 2200 darabbal kevesebb volt az elmúlt hetinél mért is az irányzat a hét közepe felé megszilárdult és a primárúrt a múlt heti hanyaság előtti árak alakultak ki.

Prima szedett piacunkon 1.05 elvéve 1.08.

Baromfi és tojáspiac. A hideg időre, valamint a közelgő ünnepekre való tekintettel a szilárdulás tartós. Igen érdekes törvényt akarnak megvalósítani Angliába ahol csak olyan tojást szándékoznak beengedni, amely márka van és a márkázás a tojás héján kell, hogy feltüntetve legyen. A tojás ára változatlan maradt, míg a baromfi ára szilárd.

Nyomatványokat lapunk nyomdájában készíttessen.

Olcsó földvétel.

760 magyar kis hold jókarban levő szántóföld Csudaballán új épületekkel egy tagban vagy parcellákban is eladó. — Eladó a vevők számára **7.32 százalékos 48 évre szóló törlesztéses kölcsönt** szerez a vételár felére.

Bővebb felvilágost a „Gyomai Ujság” kiadóhivatala ad.

FOGALOM

a közönség körében az a tisztaság, rend és előzékeny kiszolgálás, melyet **20 százalékos engedmény** adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek,

legolcsóbban

nálunk étkezhet, mert olcsó árainkról külön kedvezményképp (P. 1.50-es menüt kivéve)

10 százalékos kedvezményt adunk.

SEMMI

költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vagyunk **a Keleti pályaudvarral.**

Magyaros vendégszeretettel várjuk családi szállodánkban.

Park Nagyszálloda

BUDAPEST, VIII., Baross-tér 10 szemben a Keleti-pályaudvar érkezési oldalával.

Szerkesztésért és kiadásért felelős: **WAGNER MÁRTON.**

Figyelem!

Uj!

Értesítés.

Tisztelettel értesítem a tisztelt vásárló közönséget, hogy **vas-, fűszer-, festék-, rövidáru üzletemet** a Horthy Miklós ut és Rózsa utca sarkán

(a Németvárosrészi Olvasókörrel és Hangyával szemben) **jan. 3-án megnyitom.**

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel:

Platz József.

Szolid és pontos kiszolgálás!
Olcsó bevásárlási forrás!

Ha olcsón akarja lakását melegen tartani,
fütsön

pécsi tojásszénnel,

egyenrangú a porosz szénnel.

Kapható:

WAGNER MÁRTON FIAI
fakereskedésében.

VASUTI MENETREND 1930. október hó 5-től.

	gy.	gy.			gy.	gy.
	6:15	9:45	13:36	17:30	20:45	i Bpest k. p. é 4:57 10:40 11:45 19:10 19:45
	11:06	12:42	18:19	20:29	2:10	é Gyoma i 0:32 5:34 8:52 14:28 16:52
	6:41	11:14	12:47	18:29	20:34	2:20 i Gyoma é 0:17 5:26 8:51 14:20 16:51 19:25
	7:34	12:08	13:25	19:27	21:11	3:23 é Békéscsaba i 23:15 4:34 8:14 13:26 16:14 18:26
Autóbusz	3:53	12:46	17:30	20:45	i Gyoma é 7:24 12:10 16:47 21:45	Autóbusz
5:30	4:21	13:14	17:58	21:13	é Dévaványa i 6:53 11:39 16:18 21:14	6:00
6:30	4:26	13:19	18:03	21:18	i Szeghalom i 6:48 11:33 16:13 21:09	8:00
9:00	4:57	13:50	18:34	21:49	é Vésztő i 6:15 11:01 15:41 20:36	10:30
11:10	4:58	13:51	18:45	21:50	i Békéscsaba i 6:13 10:59 15:40 20:34	12:00
12:50	5:17	14:10	19:04	22:09	é Vésztő i 5:53 10:39 15:21 20:14	1:40
2:20	7:27	20:58			é Békéscsaba i 4:05 13:30 18:24	2:40
4:55						5:40
7:20	6:16	11:02	14:00	19:00	i Szeghalom é 8:30 9:50 15:25 18:42	7:40
	7:50	12:34	18:04	20:36	é Püspökladányi 5:30 8:15 13:50 17:08	

A „gy” betűk alatti négy szám gyorsvonat, a többi pedig személyvonat.